

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 31Csp/20/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2119201432
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Skubáková
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2020:2119201432.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Katarínou Skubákovou v právnej veci sporu žalobcov: 1. I. Š., I. XX.X.XXXX, G. Z. V.. M. XX, G., 2. Y. Š., I. XX.X.XXXX, G. Z. V.. M. XX, G., proti žalovanej: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., IČO: 31335004, Bajkalská 30, Bratislava, o určenie neplatnosti zmlúv a o určenie neexistencie záložného práva k nehnuteľnostiam, t a k t o

rozhodol:

- I. Konanie sa vo vzťahu k žalobkyni v 2. rade zastavuje.
- II. Žalovanej sa voči žalobkyni v 2. rade náhrada trov konania nepriznáva.
- III. Žaloba žalobcu v I. rade sa v celom rozsahu zamieťa.
- IV. Žalovaná má voči žalobcovi v I. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou súdu dňa 22.2.2019, domáhali vydania rozhodnutia, ktorým by súd určil, že zmluva o úvere č. 3322917501 zo dňa 31.7.2014 uzatvorená medzi žalobcami ako dlžníkmi a žalovaným ako veriteľom je neplatná. Tiež sa domáhali určenia, že zmluva o zriadení záložného práva zo dňa 31.7.2014 uzatvorená medzi žalobcami ako záložcami a žalovaným ako záložným veriteľom je neplatná. Taktiež sa domáhali určenia, že záložné právo k nehnuteľnostiam (M. M.. Č.. XXXX, L. X., M. I. B.. XXXX T. O.W. XXX W.; M. Z. M.. Č.. - Q., S. I. N.. W. M. B.. Č.. XXXX/X T. O. XX W.; B. B.. Č.. XXXX T. O. XXX W., E. B. F. I.; B. B.. Č.. XXXX/X T. O.W. XX W., E. B. F. I.; B. B.. Č.. XXXX/X T. O. XX W., E.; B. B.. Č.. XXXX/X T. O. XX W., E. B. F. I.; B. B.. Č.. XXXX/X T. O. XmX, E. - Ď.F. ". I.) I. M. O. T. G., T. G., N..Ú.. G., E. I. Y. Č.. XXXX, T.É. Ú. G., neexistuje.

2. Žalobcovia žalobu odôvodnili tým, že so žalovaným ako veriteľom uzatvorili dňa 31.7.2014 zmluvu o úvere č. 3322917501, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 166.000,- eur. Záväzok z tejto zmluvy bol zabezpečený v prospech žalovaného ako záložného veriteľa zmluvou o zriadení záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam, pričom žalobcovia sú podieloví spoluvlastníci každý v podiele 1. Žalovaný oznámil svoj zámer predaja zálohu na dobrovoľnej dražbe na základe záložnej zmluvy, avšak tento postup je neoprávnený, keď zmluva o úvere a záložná zmluva sú neplatné. Zmluvy sú zmluvami spotrebiteľskými. Zmluva o úvere je neplatná, pretože odporuje zákonu a ho obchádza tým, že mala byť zriadená podľa zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, čo sa nestalo. Záložná zmluva je neplatná od počiatku v zmysle §37 a §39 OZ, z čoho vyplýva nezákonnosť a neplatnosť dražby. Žalobcovia neuzatvorili predmetnú zmluvu slobodne a vážne, pred podpisom predmetnej záložnej zmluvy si nemali možnosť obe zmluvy (úverovú zmluvu a záložnú zmluvu) prečítať, preto takéto úkony sú neplatné, a to aj pre nerozvážnosť, s poukazom na analogické rozhodnutie Krajského súdu Prešov zo dňa 28. septembra 2011 č.k. 3Co/3/2011, ktorý rozhodol, že neplatná je taká úverová zmluva, ktorá má známky zneužitia

lahkovážnosti a núdze spotrebiteľa zo strany veriteľa, na čo nadväzuje nerozvážne konanie žalobcov ako spotrebiteľov, ktorý nerozvážne podpísali záložnú zmluvu.

V tomto prípade je záložná zmluva neplatná v zmysle §37 OZ, lebo žalobcovia (resp. pôvodný záložca) túto zmluvu nepodpísali vážne, ale nerozvážne, nakoľko by nikdy nepodpísali také zabezpečenie, keby si mali možnosť zmluvu o úvere prečítať, z ktorej by nadobudli vedomosť o tom, že účelové použitie finančných prostriedkov by malo za následok enormný nárast majetku žalovaného ako záložného veriteľa.

Správne uplatnenie smernice 93/13/EHS, ktorú žalobcovia žiadajú uplatniť analogicky, je možné zistiť pri rozhodovaní Krajského súdu Prešov z 28. septembra 2011 č.k. 3Co/3/2011, ktorý prelomovo ustálil, že určitú mieru ľahkovážnosti spotrebiteľa treba považovať za kvalifikačné kritérium, ktoré je spôsobilé privodiť nadvládu veriteľa nad dlžníkom. Pokiaľ veriteľ využije ľahkomyselnosť spotrebiteľa, musí niesť dôsledky, a to i pri nedbanlivosti pri overovaní bonity spotrebiteľa, životných nákladov a celkovej schopnosti splácať úver.

V zmysle rozsudku Krajského súdu Prešov z 21.11.2012, sp.zn. 18Co/09/2011 odvolací súd vyjadril názor, že slovenská právna úprava výkonu záložného práva umožňujúca uspokojenie pohľadávky dodávateľa z majetku spotrebiteľa bez súdnej kontroly, je v kolízii s princípom efektivity újijného práva a umožňuje obísť dôležitý prvok práva EU, ktorým je ex offa súdna kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok. Vzhľadom na vyššie uvedený záver a okolnosti prípadu, nie je možné zabezpečiť ochranu spotrebiteľa iným spôsobom, než vyššie uvedenú zmluvu vyhlásiť za neplatnú v zmysle §37 a §39 OZ v celom rozsahu.

Bez vydania požadovaného rozsudku nebude možné ani do budúcnosti zabrániť, aby postihol majetok záložcu - žalobcu, na uspokojenie svojej domnejšej pohľadávky bez predchádzajúcej súdnej kontroly postihom majetku záložcu v dobrovoľnej dražbe. Žalobca ako spotrebiteľ, potrebuje mať vyriešenú otázku oprávnenosti postupov žalovaného najmä pri uplatňovaní si uspokojovania domnejších pohľadávok, postihom majetku záložcu za neplnenie, ktoré neposkytol a za vysoké sankcie, bez súdnej kontroly z neprijateľných zmluvných podmienok, vymedzených v ustanovení § 53 ods. 1 OZ. Celá záložná zmluva, ktorá nadväzuje na neplatnú zmluvu o úvere je tak skonštruovaná, že obe napadnuté zmluvy ako celok aj v jednotlivých ustanoveniach, ktoré tvoria nedeliteľnú súčasť posudzovaných zmlúv a podstatným spôsobom určujú podmienky, ktorými sa riadia vzťahy účastníkov zmluvy, ktoré sú neplatné, nakoľko zakladajú značnú nerovnováhu v zmluvných vzťahoch a zmluvy sú koncipované tak, že nezabezpečujú rovnosť a vyváženosť účastníkov zmluvného vzťahu, nakoľko obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky vymedzené v ustanovení §53 ods. 1,4 OZ, pri tomto nemôžno opomenúť ani to, že žalobca (resp. pôvodný záložca) nemal možnosť oboznámiť sa so záložnou zmluvou, a nevedel že ide o hypotekárny úver, prívlastkom, ktoré obsahuje názov zmluvy by aj tak ako bežný spotrebiteľ neporozumel. Žalobcovia (resp. pôvodný záložca) sa pred podpisom zmluvy nemohli oboznámiť s obsahom záložnej zmluvy s predstihom, a tak nemohli zistiť, že napadnutá zmluva je okrem neproporčného ručenia aj neurčitá a umožňuje veriteľovi také postupy, ktoré majú charakter uspokojenia nedlhu z neplatných klauzúl, bez predchádzajúcej súdnej kontroly. Postup žalovaného, ktorý si uplatňuje v tomto prípade uspokojenie domnejšej pohľadávky, bez predchádzajúceho preskúmania súdom, oprávnenosti výšky domnejšej pohľadávky, formou dobrovoľnej dražby, je uplatňovanie plnení dodávateľom z neplatnej zmluvnej podmienky, priamo v rozpore so zákazom explicitne vyplývajúcim z ustanovenia §538 OZ a v rozpore so súdnou praxou. Predurčujúcou otázkou v tomto konaní je určenie, že záložná zmluva a úverová zmluva je neplatná v zmysle §37 a §39 OZ, pretože žalobcovia (resp. pôvodný záložca) ju nepodpísali vážne. Záložná zmluva je neplatná tiež preto, že spolu s úverovou zmluvou predstavuje nástroj na zrealizovanie výkonu práva bez predchádzajúcej súdnej kontroly postihu majetku záložcu za plnenie nedlhu, z neprimerane sa zvyšujúceho záväzku dlžníka, v dôsledku uplatnenia koncentračného účinku viacnásobných postihov dlžníka, najmä spojených so stratou výhody splátok, čo bez požadovaného výroku, malo za následok zmarené úsilie zákonodarcu, prejavené legislatívnou činnosťou, zameranou na zriadenie zákonom ustanovenej právnej ochrany spotrebiteľa, ktorého úmyslom bolo zabrániť platnému uzatváraniu, pre spotrebiteľa nevýhodných a nemorálnych spotrebiteľských zmlúv o úveroch, ktoré by obsahovali neprimerané obchodné podmienky a podmienky v rozpore s dobrými mravmi, ktoré spotrebiteľa, v pozícii dlžníka, stavajú do nevýhodného postavenia a veriteľovi privádzajú neprimerane vysoké obohatenie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a predpisom.

Nemožno poskytnúť súdnu ochranu neprimeranému zásahu do obydlia výkonom záložného práva podľa záložných zmlúv, ktoré sú neplatné. Výkon záložného práva predstavuje zdroj uspokojenia pohľadávky, ktorý nastupuje len vtedy, ak pohľadávka nebola dlžníkom dobrovoľne splnená a ani nezanikla iným spôsobom. Nie je teda prípustné, aby v prípade spornosti zmluvy veriteľ použil na uspokojenie

pohľadávky inštitút výkonu záložného práva, ktorý spôsobuje najťažší zásah do vlastníckeho práva k obydlíu, a tento inštitút by sa mal využívať len v prípade nespornosti zabezpečenej pohľadávky a ako posledný spôsob uspokojenia pohľadávky veriteľom.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že nesúhlasí s tvrdeniami žalobcov a žiadal žalobu zamietnuť. Má za to, že zmluva o úvere je platná a neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Rovnako záložnú zmluvu považuje za platnú, pričom žalobu považuje v prvom rade za procesne neprípustnú. Zmluva o úvere bola uzatvorená ku dňu 31.07.2014, nakoľko žalovaný predložil žalobcom návrh zmluvy o úvere zo dňa 24.07.2014, s ktorým žalobcovia súhlasili ku dňu 31.07.2014. Žalobcovia voči návrhu zmluvy o úvere nemali nikdy žiadne pripomienky a s návrhom zmluvy súhlasili. Žalobcovia súhlas vyjadrili vlastnoručným podpisom pred Mestom Trnava podľa osvedčujúcej doložky mesta na strane 10. a 11. zmluvy o úvere. Žalobou sa žalobcovia domáhajú určenia právnej skutočnosti, konkrétne neplatnosti zmluvy o úvere, neplatnosti zmluvy o úvere a neexistencie záložného práva. Zo žiadneho právneho predpisu však nevyplýva možnosť domáhať sa určenia neplatnosti týchto skutočností. Sám zákonodarca umožňuje spotrebiteľom sa domáhať neplatnosti zmlúv o spotrebiteľských úveroch alebo určenia bezúčinnosti a bezpoplatkovosti poskytnutých spotrebiteľských úveroch žalobou len v zmysle § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. V tomto prípade, sa však nejedná o spotrebiteľský úver v zmysle citovaného zákona. V prípade, ak by súd posudzoval procesné návrhy žalobcov v zmysle § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, tak žalovaný namieta uplatňované určovacie žalobné návrhy, keď neexistuje naliehavý právny záujem na určení neplatnosti práv vyplývajúcich zo zmluvy o úvere, neplatnosti práv zo záložnej zmluvy, určení neexistencie záložného práva. Pritom naliehavý právny záujem nevyplýva ani z osobitného právneho predpisu. Žalobcovia vidia naliehavý právny záujem v potrebe predbežného preskúmania pohľadávky súdnou cestou. Žalovaný má však za to, že žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem, keďže žalobcovia prípadný stav neistoty môžu odstrániť inými právnymi prostriedkami. V prípade porušenia ich práva, t.j. pri výkone záložného práva, žalobcovia by sa mohli domáhať v samostatnom súdnom konaní neplatnosti dražby v zmysle ustanovenia § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách, pričom predmetom konania by bolo posudzovanie skutočností uvádzaných žalobcami v tejto žalobe.

Záložný veriteľ môže vykonávať záložné práva bez toho, aby bola jeho pohľadávka priznaná právoplatným exekučným titulom tak ako už uviedol aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. PL ÚS 23/14 zo dňa 24. 09. 2014, podľa ktorého záložný veriteľ je oprávnený navrhnúť výkon záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby aj bez exekučného titulu priznávajúceho mu zabezpečenú pohľadávku voči vlastníkovi veci a vlastníkovi veci potom patrí na ochranu vlastníckeho práva žaloba o neplatnosť dobrovoľnej dražby.

Zmluva o úvere uzatvorená medzi žalobcami a žalovaným predstavuje typovo zmluvu o úvere podľa ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy. Závazok medzi žalovaným a žalobcami vyplývajúci zo zmluvy o úvere je absolútnym obchodom, pričom súčasne spotrebiteľským vzťahom v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy. Uzatvorená Zmluva o úvere obsahuje podstatné náležitosti zmluvy o úvere v zmysle § 497 Obchodného zákonníka, zmluva o úvere je určitá a zrozumiteľná. V čl. I. a čl. II. zmluvy o úvere je dojednaná výška poskytovaných finančných prostriedkov, v čl. II. a čl. V. bod 5.1. zmluvy o úvere je dojednaný úrok z medziúveru vo výške 3,99 % p.a. pre obdobie trvania medziúveru a v čl. II. a čl. V. bod 5.11. zmluvy o úvere úrok stavebného úveru vo výške 2,9 % p.a. pre obdobie trvania stavebného úveru. Na zmluvu o úvere sa nevzťahujú ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy o úvere (ďalej len ako „zákon o spotrebiteľských úveroch“) s poukazom na ust. § 1 ods. 3 písm. c) zákona o spotrebiteľských úveroch, nakoľko

sa jedná o úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, ktorého lehota splatnosti je viac ako desať rokov, konkrétne úver je zabezpečený záložným právom na základe záložnej zmluvy zo dňa 31.07.2014, ktorého lehota splatnosti je 30 rokov.

Nakoľko zmluva o úvere má všetky podstatné náležitosti, je platná. V prípade aj keby súd považoval nejaké ustanovenie zmluvy o úvere za neplatné, to v žiadnom prípade nemôžerobiť celú zmluvu o úvere neplatnou. Zmluva o úvere bola ako celok individuálne dojednaná. Veriteľ predložil žalobcom návrh zmluvy o úvere. Žalobcovia voči návrhu zmluvy o úvere nemali nikdy žiadne pripomienky a s návrhom zmluvy súhlasili. Žalobcovia rovnako nepreukázali, že by žalovanému v procese kontraktácie predložili nejaké pripomienky voči návrhu zmluvy o úvere. Pritom žalovaný poskytol žalobcom dobu na rozmyslenie pre prijatie návrhu zmluvy, a to až v trvaní 4 týždňov v zmysle čl. XI. bod 11.4. záverečných ustanovení zmluvy o úvere. Žalobcovia mali zmluvu o úvere a tiež záložnú zmluvu k dispozícii, nakoľko

ju sami aj podpísali. Žalobcovia uzatvorili zmluvu o úvere slobodne a vážne. Žalobcovia v žiadnom prípade neuzatvárali zmluvu o úvere pod tlakom násilia alebo pod tlakom bezprávnej vyhrážky. Zmluvu o úvere uzatvorili žalobcovia vážne, nakoľko chceli vyvolať právne následky uzatvorenia zmluvy o úvere. Žalobcovia prijali finančné prostriedky a následne žalobcovia úver po istú dobu riadne splácali. Tvrdenia žalobcov o ich ľahkomyselnosti a núdzi sú účelové a neodôvodnené. Žalobkyňa 2. je vysokoškolsky vzdelaná a žalobca 1. je konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným (podľa výpisu z obchodného registra). Sú teda dostatočne rozumovo zdatní, aby vedeli posúdiť dôsledky uzatvorenia zmluvy o úvere. Žalobcovia vyvodzujú neplatnosť zmluvy z toho, že zmluva o úvere vraj nebola zriadená podľa zákona o bankách č. 483/2001 Z.z. Podstatou zákona o bankách však nie je zákonná úprava zmluvy o úvere. Čo sa týka vytýkaného poplatku za spracovanie medziúveru, žalovaný v súlade s čl. VIII. bod 8.1. zmluvy o úvere a čl. II. bod 9.2. Sadzovníka poplatkov, si zúčtoval tento poplatok za spracovanie medziúveru pri prvom čerpaní peňažných prostriedkov úveru. Nárok žalovaného ako veriteľa na poplatok za spracovanie medziúveru predstavuje nárok vyplývajúci priamo zo zákona, konkrétne ide o odplatu, ktorú je banka oprávnená od dlžníka požadovať v zmysle § 499 Obchodného zákonníka. Zmluvné dojednanie poplatku za spracovanie úveru odráža obsah zákonného ustanovenia a je tak vylúčené z pôsobnosti Smernice 93/13/EHS (tak ako konštatoval aj Súdny dvor EÚ v rozsudku SD C-34/13 W. N.Á. B. M. F..M..). Vyplatená suma medziúveru bola znížená o výšku tohto poplatku, aby ho žalobcovia nemuseli osobitne uhrádzať. Žalovaný žalobcom prostriedky na úhradu tohto poplatku požičal. Banka týmto spôsobom vychádza klientovi v ústrety, aby poplatok nemusel hradiť z vlastných prostriedkov. Pričom akýkoľvek nárok na vrátenie tohto poplatku je už premĺčaný. Pokiaľ ide o poplatky za vedenie úverového účtu, t.j. za vedenie konta medziúveru, žalovaný si takéto poplatky neuplatňoval. Žalobcovia odvodzujú neplatnosť záložnej zmluvy od neplatnosti zmluvy o úvere. Keďže zmluva o úvere je platná, nemožno hovoriť ani o neplatnosti záložnej zmluvy, a preto neexistuje žiadny dôvod na vyslovenie neexistencie záložného práva. Žalobcovia pritom neuviedli žiadne iné dôvody, prečo by bolo možné považovať záložnú zmluvu za neplatnú. Zjavnou snahou žalobcov je, aby sa týmto konaním vyhli plneniu si povinností zo zmluvy o úvere a vyhli sa výkonu záložného práva. Žalobcovia vykonali posledný vklad v prospech pohľadávky zo zmluvy o úvere ku dňu 27.06.2018 a následne nevykonali už žiadne úhrady.

4. Podaním doručeným súdu dňa 18.2.2020 vzala žalobkyňa v 2. rade žalobu v celom rozsahu späť, z dôvodu, že na nehnuteľnosť je vyhlásená dobrovoľná dražba a ona už nemá záujem byť vlastníkom danej nehnuteľnosti. Súčasne mailovou správou zo dňa 12.2.2020 oznámila, že jej všetko zablokoval exekútor, keď na bývalého manžela (žalobcu v 1. rade) nemal dosah. Mala blokovánú výplatu a požiadala o oddĺženie, pričom v decembri 2019 bola oddĺžená. Súčasne zaslala do spisu oznámenie o dobrovoľnej dražbe zo dňa 14.1.2020 (čl. 63-66).

5. Súd vo veci rozhodol na pojednávaní dňa 6.3.2020, pojednávajúc v neprítomnosti žalobcov, ktorí o odročenie pojednávania nežiadali, po oboznámení s listinami založenými do spisu sporovými stranami, okrem tých, ktoré boli obom stranám riadne doručené a neboli spochybnené, ktoré súd osobitne neoboznamoval.

6. Vo vzťahu k žalobkyňi v 2. rade súd konanie v zmysle ustanovenia § 145 ods. 1 Civilného sporového poriadku zastavil (výrok I. rozsudku), keď táto vzala svoju žalobu v celom rozsahu späť ešte pred začatím pojednávania. O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu žalobkyne v 2. rade a žalovanej súd rozhodol vo výroku II. rozsudku, keď žalovaná by mala v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v 2. rade (ktorá formálne zavinila zastavenie konania), avšak tento si výslovne neuplatnila, a preto jej ho súd nepriznal.

7. Na pojednávaní dňa 6.3.2020 žalovaná uviedla, že ako veriteľ pohľadávku z predmetnej zmluvy o úvere postúpili na spoločnosť DPS financial consulting, s.r.o., ktorá skutočnosť bola žalobcom oznámená listom z 3.12.2019. Postupník vykonal záložné právo, a to dobrovoľnou dražbou dňa 17.2.2020. Záložné právo, tak bolo vykonané a príklepom licitátora zaniklo, a teda neexistuje ani predmet tretieho uplatňovaného procesného nároku žalobcov. Tiež uviedla, že finančné prostriedky vydražiteľom z dobrovoľnej dražby boli uhradené, pohľadávka bola uspokojená a zanikla, dokonca zostali i prostriedky na uspokojenie ďalších záložných veriteľov a došlo aj k odovzdaniu zálohu, čiže nehnuteľnosťami disponuje vydražiteľ. V ostatnom zopakovala predchádzajúcu argumentáciu a žiadala žalobu žalobcu v 1. rade zamietnuť.

8. Súd vo veci na základe vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav. Medzi stranami v rámci skutkového stavu nebolo sporné, že žalobcovia uzatvorili so žalovanou dňa 31.7.2014 zmluvu o úvere č. 3322917501, na základe ktorej čerpali sumu 166.000,- eur (čo preukazuje i zmluva čl. 8-10), že záväzok žalobcov voči žalovanej zo zmluvy o úvere bol zabezpečený v prospech žalovaného ako záložného veriteľa zmluvou o zriadení záložného práva na predmetné nehnuteľnosti (zmluva čl. 6-7), že úverová a záložná zmluva sú spotrebiteľskými zmluvami, že došlo k predaju predmetných nehnuteľností na dobrovoľnej dražbe pri výkone záložného práva dňa 17.2.2020 (oznámenie o dobrovoľnej dražbe čl. 64-66, oznámenie o výsledku dobrovoľnej dražby čl. 82-84, notárska zápisnica o priebehu dobrovoľnej dražby čl. 85-89), že pohľadávka žalovanej zo zmluvy o úvere bola postúpená na spoločnosť DPS financial consulting, s.r.o. (čo preukazuje oznámenie postupcu o postúpení pohľadávky čl. 79 s fotokópiou nedoručenej obálky žalobcovi čl. 80).

9. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmlúv (ďalej len "OZ"), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 OZ, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 151a OZ, záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len „záloh“), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

Podľa § 151b ods. 1 prvá veta OZ, záložné právo sa zriaďuje písomnou zmluvou, schválenou dohodou dedičov o vyporiadaní dedičstva, rozhodnutím súdu alebo správneho orgánu, alebo zákonom.

Podľa § 151b ods. 2 OZ, v zmluve o zriadení záložného práva sa určí pohľadávka, ktorá sa záložným právom zabezpečuje, a záloh.

Podľa § 151j ods. 1 OZ, ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva. V rámci výkonu záložného práva sa záložný veriteľ môže uspokojiť spôsobom určeným v zmluve alebo predajom zálohu na dražbe podľa osobitného zákona,^{3e}) <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/1964-40/znenie-20140613>> alebo domáhať sa uspokojenia predajom zálohu podľa osobitných zákonov,^{3f}) <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/1964-40/znenie-20140613>> ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak.

Podľa § 151md ods. 1 písm. i) Občianskeho zákonníka (OZ), záložné právo zaniká, ak sa vykonalo bez ohľadu na rozsah uspokojenia veriteľa.

Podľa § 524 ods. 1,2 OZ, veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

Podľa § 526 ods. 1 OZ, postúpenie pohľadávky je povinný postupca bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkovi. Dokiaľ postúpenie pohľadávky nie je oznámené dlžníkovi alebo dokiaľ postupník postúpenie pohľadávky dlžníkovi nepreukáže, zbaví sa dlžník záväzku plnením postupcovi.

Podľa § 151 ods. 1 Civilného sporového poriadku, skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

Podľa § 137 písm. c) a d) Civilného sporového poriadku, určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 1 ods. 3 ZoSÚ, spotrebiteľským úverom nie sú: c) úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, ktorého lehota splatnosti je viac ako desať rokov.

Podľa § 497 Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 o dobrovoľných dražbách v znení neskorších predpisov (ZDD), v prípade, ak sa spochybňuje platnosť záložnej zmluvy alebo boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa príklepu okrem prípadu, ak dôvody neplatnosti dražby súvisia so spáchaním trestného činu a zároveň ide o dražbu domu alebo bytu, v ktorom má predchádzajúci vlastník predmetu dražby v čase príklepu hlásený trvalý pobyt podľa osobitného predpisu;12b) <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-527>> v tomto prípade je možné domáhať sa neplatnosti dražby aj po uplynutí tejto lehoty. V prípade spoločnej dražby bude neplatná len tá časť dražby, ktorej sa takýto rozsudok týka (§ 23).

Podľa § 27 ods. 1 ZDD, ak uhradil vydražiteľ cenu dosiahnutú vydražením v ustanovenej lehote, prechádza na neho vlastnícke právo alebo iné právo k predmetu dražby udelením príklepu; to neplatí, ak je vydražiteľom osoba, ktorá je povinná zapísať sa do registra partnerov verejného sektora podľa osobitného predpisu,17) <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-527>> ak v čase príklepu nie je zapísaná v tomto registri. Ku dňu zaplataenia ceny dosiahnutej vydražením vydražiteľom zaniká pohľadávka veriteľa v rozsahu uspokojenia veriteľa z výťažku dražby.

10. Určovací žaloba má povahu preventívnu; jej účelom je poskytnúť ochranu právnomu postaveniu - právu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práv a naopak. Právny záujem musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t.j. naliehavý. Súdna prax za určovaciu žalobu v zmysle ustanovenia § 137 písm. c/ CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>> (pôvodne § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku) považuje aj žalobu na určenie neplatnosti zmluvy, hoci sa ním priamo neurčuje existencia či neexistencia práva, resp. právneho vzťahu. Základnými predpokladmi úspešnosti žaloby o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, sú 1/ úplný okruh strán sporu, ktorým svedčí právo, resp. povinnosť vyplývajúca z hmotného práva (vecná legitímácia) a 2/ naliehavý právny záujem na jej určení (z rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/130/2017 zo dňa 23.5.2018).

11. V rámci právneho posúdenia sa súd zamerá na žalovanou namietanú procesnú neprípustnosť tejto určovacej žaloby. Súd konštatuje, že žalobné petity navrhované žalobcom (súd vzhľadom na zastavenie konania vo vzťahu k žalovanej v 2. rade už v texte pre zjednodušenie neuvádza číselné označenie žalobcu v 1. rade, ktorého žaloba zostala predmetom konania, ale iba jeho označenie žalobca) nie sú procesne prípustnými, keď na žalobcom požadovanom určení neexistuje naliehavý právny záujem a súčasne osobitný predpis nepredpokladá výslovne možnosť uplatnenia takejto žaloby. V prípade uzatvorenej zmluvy o úvere nejde s poukazom na ustanovenie § 1 ods. 3 písm. c) ZoSÚ o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, keďže ide o úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, ktorého lehota splatnosti je viac ako 10 rokov, a teda ustanovenie § 11 ods. 4 ZoSÚ (v akutálnom znení), umožňujúce spotrebiteľovi žiadať o určenie neplatnosti zmluvy (priamo na základe tohto zákona, bez potreby preukázovania naliehavého právneho záujmu v konaní) nie je v danej veci aplikateľným. Bolo tak na strane žalobcu preukázať, že na ním požadovanom určení existuje naliehavý právny záujem. Preukázanie skutočnosti, že žalobca má naliehavý právny záujem na žalovanom určení je základným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby a jeho existenciu skúma súd skôr, než preskúma žalobu po vecnej stránke.

12. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva, či sa ním môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snád len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 98/2004 (na ktorý poukázal aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo 91/2006, a ktorý opätovne pripomenul v uznesení sp. zn. 3 Cdo 36/2007) uviedol, že ak právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky. Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistota v jeho právnom postavení sa samotným vyriešením tejto (iba predbežnej) otázky definitívne neodstráni; želaný stav sa dosiahne až určením, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo (povinnosť). V už spomenutom rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 91/2006 Najvyšší súd Slovenskej republiky dodal, že nedostatok naliehavého právneho záujmu " predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstáť a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu". Existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení skúma súd

zo zákona v každom štádiu konania. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu).

13. Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 247/2006 zo dňa 27.3.2008). V danom prípade je zrejmé, že v prejednávanej veci je cieľom žaloby zabrániť výkonu záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam na dobrovoľnej dražbe, resp. zachovať vlastnícke právo žalobcov k daným nehnuteľnostiam.

14. Súd konštatuje, že (nesporným) zánikom záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam v zmysle § 151md ods.1 písm. i) OZ (uskutočneným výkonom záložného práva na dobrovoľnej dražbe s nespornou úhradou ceny nehnuteľností vydražiteľom), došlo k zániku prípadného naliehavého právneho záujmu na určení v zmysle navrhovaných procesných nárokov II. a III. Súčasne došlo i k zániku prípadného naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti samotnej zmluvy o úvere, ako súd odôvodní nižšie. Z uvedeného dôvodu súd žalobu zamietol v celom rozsahu.

15. Žalobca naliehavý právny záujem na požadovaných určeníach odôvodňoval skutočnosťou, že predaj zálohu na dobrovoľnej dražbe je neoprávneným a bez rozhodnutia súdu v zmysle žaloby nebude možné ani dobudúca žalovanému zabrániť, aby postihol majetok žalobcu, na uspokojenie svojej domnejšej pohľadávky, bez predchádzajúcej súdnej kontroly, a teda ochranu spotrebiteľa nemožno zabezpečiť inak. Ak by aj súd prisvedčil danej argumentácii žalobcu na odôvodnenie naliehavého právneho záujmu v čase pred realizáciou dobrovoľnej dražby, po jej realizácii, a následnej nespornej úhrade ceny dosiahnutej vydražením vydražiteľom, dochádza k zmene právneho stavu, spôsobujúcej, že akékoľvek nároky v súvislosti s právami a povinnosťami vyplývajúcimi z dobrovoľnej dražby (vrátane prípadnej otázky vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam) je možné uplatňovať iba osobitnou žalobou o neplatnosť dobrovoľnej dražby, resp. žalobou o určenie vlastníckeho práva (v prípade sporu), pričom platnosť, či neplatnosť napádaných zmlúv by sa riešili iba ako predbežná otázka. Na základe uskutočnenej dražby bude totiž ako vlastník predmetných nehnuteľností zapísaný do katastra nehnuteľností záznamom (ku dňu udelenia príklepu) ich vydražiteľ (ako originárny nadobúdateľ vlastníckeho práva), ktorú skutočnosť nijako neovplyvní ani prípadné vyhovujúce rozhodnutie súdu vo veci samej. Keďže v konaní je nesporným tiež, že pohľadávka zo zmluvy o úvere bola v celom rozsahu uhradená (z dražby zostali ešte i prostriedky na uspokojenie ďalších veriteľov), neprichádza do úvahy, ani akékoľvek ďalšie postihovanie majetku žalobcu zo strany žalovanej z titulu zmluvy o úvere. Ani rozhodnutie súdu v súlade s uplatňovaným petitom žalobcu by teda nezmenilo jeho aktuálne právne postavenie a na dosiahnutie akejkoľvek zmeny tohto postavenia by bolo potrebné ďalšie konanie, z ktorého dôvodu súd konštatuje, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení v tomto konaní (ktorý musí byť daný nielen na začiatku konania, ale i v čase rozhodnutia súdu vo veci) nie je daný.

16. Súčasne v konaní nebolo sporným, že žalovaná pohľadávku z predmetnej zmluvy o úvere postúpila na spoločnosť DPS financial consulting, s.r.o., o čom bol žalobca oboznámený listom zo dňa 3.12.2019 (oznámenie čl. 79, fotokópia nedoručenej obálky čl. 80). Od okamihu oznámenia postúpenia pohľadávky bol tak žalobca povinný plniť priamo postupníkovi, na ktorého prešli aj všetky práva a povinnosti spojené s postupovanou pohľadávkou, vrátane záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam. Vecnú legitimitáciu v konaní o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, má ten, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide. Súd tak poukazuje i na súčasný nedostatok vecnej legitimitácie na žalovanej strane v tomto konaní, keď zmena veriteľa nebola procesne zohľadnená.

17. Záverom súd konštatuje, že aj keby boli splnené podmienky (naliehavý právny záujem a vecná legitimitácia strán) na preskúmanie žaloby po vecnej stránke, žalobe by nebolo možné vyhovieť, keďže súd nemal na základe vykonaného dokazovania (pričom iné dokazovanie navrhované nebolo) za preukázanie existencie žiadneho zo žalobcom tvrdených dôvodov neplatnosti tak úverovej, ako ani záložnej zmluvy. Skutočnosť, že zmluva nebola zriadená podľa zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, nespôsobuje jej neplatnosť, keď ide o riadnu zmluvu o úvere v zmysle Obchodného zákonníka (§ 497), obsahujúcu zákonom vyžadované podstatné náležitosti. Súd nemal za preukázané ani, že by žalobca neuzatvoril zmluvu slobodne a vážne, keď ide o bežne formulovanú spotrebiteľskú zmluvu, záložná zmluva je uzatvorená individuálne, čerpaná suma žalobcom v zmysle zmluvy o úvere je 166.000,- eur,

žalobcovi tak muselo byť zrejme (aj vzhľadom na výšku záväzku, ktorý nebýva čerpaný spotrebiteľmi bežne), akú zodpovednosť (vo vzťahu k povinnosti splácania čerpanej sumy a možnosti výkonu záložného práva) na seba čerpaním daného úveru so súčasným uzatvorením záložnej zmluvy berie, pričom úver dlhšiu dobu bez výhrad (k nevážnosti vôle) riadne splácal. Súd tak neuveril tvrdeniam žalobcu (ktoré nemal nijako preukázané), že žalobca neuzatvoril zmluvu slobodne, či vážne, že nemal možnosť si zmluvu pred ich podpísaním prečítať, či že by bola zneužitá jeho ľahkovážnosť a núdza spotrebiteľa. Akékoľvek žalobcom tvrdené neprijateľné podmienky zmluvy o úvere pritom nemajú vplyv na platnosť či neplatnosť zmluvy ako celku, ktorá bola predmetom konania. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov tak nezostávalo súdu iné, ako žalobu zamietnuť (výrok III. rozsudku).

18. O nároku na náhradu trov konania súd vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keď žalovanej, ktorá bola v konaní úspešná v celom rozsahu, keď žalobca bola zamietnutá, priznal voči žalobcovi v 1. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške trov rozhodne po právoplatnosti rozsudku vyšší súdny úradník samostatným uznesením. Po vyhlásení rozhodnutia žalovaná uviedla, že si trovy konania voči žalobcovi v 1. rade uplatňovať nebude.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava (§ 355 ods. 1 CSP, § 357 písm. m) CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (zák. č. 233/1995 Z.z.).